

AUTOMATISCH MELK-MONSTER WINT TERREIN

Meerdere melkwinningsbedrijven bieden automatische melkanalysesystemen aan. Zo heeft Het Zweedse bedrijf DeLaval de Herd Navigator op de markt gebracht en het Engelse Fullwood het Crysta-Lab. Wat kun je met deze systemen en kan de moderne melkveehouder er eigenlijk nog wel zonder?

Herd Navigator van DeLaval: klein kastje met veel output

“Ons snel groeiende melkveebedrijf had extra hulp nodig”, vertellen Guido en Fabienne van Hoven uit het Zuid-Limburgse Cadier en Keer. In 2007 startten ze hun bedrijf op de huidige locatie met toen nog honderd melkkoeien. Nu is dat aantal verdubbeld en wordt er gemolken met drie melkrobots. Guido: “Met die snelle groei kregen we vooral minder grip op de vruchtbaarheid, waardoor de tussenkalftijd opliep en het melkcelgetal steeg. Eerst schaften we stappentellers aan en daarna kwamen we via de Melkveeacademie in contact met Simon de Haan van DeLaval. We raakten snel overtuigd van de waarde van de Herd Navigator voor ons bedrijf. Nu draait die Navigator alweer een negen maanden bij ons.” De Herd Navigator oogt als een kastje ter grootte van een particuliere cv-ketel. DeLaval heeft het samen met het Deense bedrijf FOSS ontwikkeld. In het kastje huist een compleet minilaboratorium, geklimatiseerd qua temperatuur en luchtvochtigheid. “Inmiddels hebben we in Nederland twintig van deze labs verkocht”, vertelt Simon de Haan, bedrijfsadviseur bij DeLaval. “De Herd Navigator gebruikt de stick-technologie voor het meten van vier verschillende parameters in de melk. Dat zijn progesteron, lactaatdehydrogenase (LDH), betahydroxyboterzuur (BHBZ) en ureum. Alle bepalingen zijn erop gericht om de veehouder vroegtijdig te attenderen op zieke koeien en daaruit acties te genereren.” Het niveau van het hormoon progesteron wordt gebruikt om tocht, dracht, cysten, onvruchtbaarheid en verwerpers vast te stellen. Daarnaast geeft het een inseminatietijdstip aan met de kans op dracht van deze inseminatie. Het enzym LDH signaleert een beginnende mastitis gemiddeld zo'n drie à vier dagen voordat de klinische verschijnselen van mastitis te constateren zijn. BHBZ wordt gemeten om een negatieve energiebalans van de koe aan te tonen. Dat is een signaal voor subklinische en klinische slepende melkziekte. De ureummeting is al bekend door de uitslagen van de melkcontrole. Herd Navigator gaat daar verder in door onderscheid te maken tussen vier groepen koeien – vaarzen en oudmelkse koeien, zowel aan het begin als het eind van de lactatieperiode – en daarvan de eiwitvoorziening te monitoren. De uitslagen maken fouten in het voermanagement zichtbaar die snel tot correcties kunnen leiden.

Wat levert het op?

Van Hoven ziet nu al, na een halfjaar, zijn tussenkalftijd dalen, de productie per koe stijgen en de medicijnkosten dalen. Op een termijn van anderhalf jaar denkt van Hoven zijn tussenkalftijd zelfs terug te brengen naar 380 dagen. Van Hoven: “In slechte tijden piekte mijn tussenkalftijd naar 480 dagen.” Op de langere termijn verwacht Van Hoven ook een verbetering van zijn percentage af te voeren koeien. DeLaval rekent met 100 tot 150 euro kosten per koe per jaar en 200 tot 300 euro opbrengsten. En dat alles afhankelijk van de beginsituatie op het bedrijf. Van Hoven besteedt per dag ongeveer 10 minuten aan het wisselen van de cassettes voor de sticks. Daarnaast kijkt hij tweemaal daags de attentielijsten na die de computer op het scherm toont. Van Hoven: “We hebben dit lab aangeschaft voor het meten van zaken aan de koe die we niet zien, ruiken of voelen. We kunnen nu meer preventief behandelen, waardoor latent aanwezige melk in ons bedrijf blijft. Dat is de winst.” Met zijn Herd Navigator kan Van Hoven op zijn grote bedrijf toch de controle per koe houden, zonder altijd in de stal te moeten zijn. Hij krijgt, zo zegt hij zelf, nu meer rust in zijn hoofd en kan meer aandacht geven aan de attentiekoeien die het systeem signaleert.

Guido en Fabienne van Hoven

Guido en Fabienne van Hoven zien winst in de Herd Navigator.

Foto: Frank de Vries

CrystaLab van Fullwood: veel nuttige gegevens uit melksensoren

Fullwood heeft sensoren ontwikkeld voor de continue meting van andere parameters in de melk in vergelijking met DeLaval. Die sensoren meten per kwartier vet en eiwit, geleidbaarheid, lactose en bloedsporen in de melk. Jan van de Wetering, adviseur van Fullwood, vertelt dat CrystaLab een In-Line meettoestel is voor melkveebedrijven. De melksensoren meten melkcomponenten en melkqualiteit bij iedere melkbeurt en van elke koe. Het toestel komt in de melkstand tussen iedere melkmeter en de melkleiding te staan. En het staat in directe verbinding met de managementsoftware van het melkveebedrijf. Op dit moment werkt het lab uitsluitend op de Fullwood Merlin melkrobot, legt Van de Wetering uit. Er draaien nu dertig toestellen in Nederland vanaf de introductie in april 2011. Patrick Hoefmans, melkveehouder in het Brabantse Alphen, is enthousiast over zijn CrystaLab. Hij melkt 120 melkkoeien met twee Merlin 225 melkrobots van Fullwood. Hoefmans: "Toen we CrystaLab nog niet hadden, waren we vanwege de melkcontrole eigenlijk een maand te laat met het signaleren van afwijkingen in de melk. Natuurlijk moet je nog steeds kennis hebben van de koe. Je kunt niet blindelings varen op de attentielijsten alleen." Ook zijn dierenarts en veevoervoerlichter blij met de attentielijsten die het CrystaLab dagelijks produceert. Hoefmans kijkt tweemaal daags naar vier verschillende attentielijsten.

De vet- en eiwitcijfers worden gepresenteerd als een verhoudingscijfer in een attentielijst. Een lager gehalte aan lactose in de melk is een signaal voor een uierontsteking. Dit samen met de geleidbaarheid van de melk zegt iets over de gezondheid van het uier. Hoefmans gaat bij een verhoging van de geleidbaarheid eerst mintzalf toepassen. Als dat niet helpt zet hij antibiotica in. Zodoende wordt veel klinische mastitis voorkomen. Ten slotte is een spoor aan bloed in de melk een indicatie van ziekte. Bij gezonde koeien mag er geen bloed in de melk zitten.

Waar zit hem de winst dan in? Hoefmans vertelt dat een vroege signalering van aandoeningen het gebruik van antibiotica verder verlaagt. Ook een negatieve energiebalans bij zijn verse koeien wordt eerder gesignaleerd dan voorheen. En dat geldt, aldus Hoefmans, ook voor slepende melkziekte en pensverzuuring. Hij ziet ook een daling van zijn veeartskosten sinds de intrede van het CrystaLab. Hoefmans vindt dat het CrystaLab gewoonweg hoort bij het robotmelken. Hij merkt nog wel op dat alles echt praktisch moet blijven met een paar simpele drukken op de knoppen. De investering van de CrystaLab bedraagt tussen 7 en 9 euro per koe per jaar, aldus Van de Wetering. En dat is dan inclusief de kosten voor onderhoud.

CrystaLab

De CrystaLab van Fullwood in bedrijf.

Foto: Mewitec

Melksensoren

Koeien van de familie Hoefmans uit Alphen in de Merlin 225 met melksensoren.

Foto: Mewitec